

EUROPA-PARLAMENTET

2004

2009

Mødedokument

ENDELIG
A6-0121/2005

28.4.2005

BETÆNKNING

om forenkling af den fælles markedsordning for frugt og grøntsager
(2004/2193(INI))

Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter

Ordfører: María Esther Herranz García

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE.....	14
PROCEDURE.....	20

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om forenkling af den fælles markedsordning for frugt og grøntsager (2004/2193(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om forenkling af den fælles markedsordning for frugt og grøntsager (KOM(2004)0549),
 - der henviser til Kommissionens arbejdsdokument, der analyserer den fælles markedsordning for frugt og grøntsager (SEK(2004)1120),
 - der henviser til Rådets forordning nr. 2200/96¹, 2201/96², 2202/96³ og 2699/2000⁴ om den fælles markedsordning for frugt og grøntsager,
 - der henviser til Kommissionens dokument "Udvidelsen af EU: konsekvenser for frugt- og grøntsagssektoren" (DG AGRI, C-4, april 2004),
 - der henviser til Kommissionens forordning (EF) nr. 1432/2003⁵ om anerkendelse af producentorganisationer og nr. 1433/2003⁶ om driftsfonde og driftsprogrammer i denne sektor,
 - der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003⁷ og til Kommissionens forordning nr. 2237/2003⁸ om særlige foranstaltninger for tørret frugt,
 - der henviser til Kommissionens forordning (EF) nr. 1535/2003⁹, 2111/2003¹⁰ og 103/2004¹¹ om forenkling af de gældende regler i denne sektor,
 - der henviser til sin beslutning af 5. juli 2001 om rapport fra Kommissionen til Rådet om den fælles markedsordning for frugt og grøntsager (KOM(2001)0036)¹²,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 45,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (A6-0121/2005),
- A. der henviser til, at de europæiske producenter og størstedelen af medlemsstaterne satser

¹ EFT L 297 af 21.11.1996, s. 1.

² EFT L 297 af 21.11.1996, s. 29.

³ EFT L 297 af 21.11.1996, s. 49.

⁴ EFT L 311 af 12.12.2000, s. 9.

⁵ EUT L 203 af 12.8.2003, s. 18.

⁶ EUT L 203 af 12.8.2003, s. 25.

⁷ EUT L 270 af 21.10.2003, s. 1.

⁸ EUT L 339 af 24.12.2003, s. 52.

⁹ EUT L 218 af 30.8.2003, s. 14.

¹⁰ EUT L 317 af 2.12.2003, s. 5.

¹¹ EUT L 16 af 23.1.2004, s. 3.

¹² EFT C 65 E af 14.3.2002, s. 334.

på at bevare grundlaget for reformen i 1996, sådan som det kom til udtryk i det nederlandske EU-formandskabs konklusioner i november 2004 og under den offentlige høring, der blev afholdt i Europa-Parlamentet den 2. februar 2005,

- B. der henviser til, at det imidlertid er nødvendigt at sætte skub i de mål, der forfølges med støtteordningen i frugt- og grøntsagssektoren, eftersom koncentrationen af produktionen endnu ikke overstiger et niveau på 40 %, og denne procent bør sættes væsentligt i vejret, for at markederne kan forvaltes mere effektivt, og producenternes konkurrenceevne øges,
- C. der henviser til, at koncentrationen af udbuddet og af EU-ressourcer varierer betydeligt mellem medlemsstaterne og mellem producentorganisationerne; der henviser til, at 5 % af organisationerne tegner sig for 50 % af ressourcerne, hvilket betyder, at der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på at skabe en mere afbalanceret situation, som tager hensyn til de enkelte medlemsstaters særlige karakteristika,
- D. der henviser til, at situationen i de nye medlemsstater kræver særlig opmærksomhed, fordi koncentrationen af udbuddet endnu er meget utilstrækkelig,
- E. der henviser til, at tiltrædelsen af ti nye medlemsstater til EU har ændret strukturen i frugt- og grøntsagssektoren i EU-25, så EU nu er storproducent af mange friske og forarbejdede frugt- og grøntsagsprodukter som f.eks. surkirsebær, ribs, jordbær, stikkelsbær og æblesaft,
- F. der henviser til, at disse frugt- og grøntsagsprodukter, som i modsætning til mange af de frugt- og grøntsagsprodukter, der dyrkes i EU-15, ikke er omfattet af støtteordninger, spiller en væsentlig rolle både økonomisk og socialt i de ti nye medlemsstater og er udsat for hård konkurrence fra tredjelande,
- G. der henviser til, at EU-budgettet for frugt og grøntsager har været præget af konstant og markant underudnyttelse af de årligt tildelte budgetmidler, og at der er mulighed for at øge finansieringen til producentorganisationerne, navnlig i de regioner, der i betydelig grad er bagud med hensyn til organisation, i betragtning af at underudnyttelsen af midlerne i de seneste år er nået op på 25 % af det samlede budget for sektoren,
- H. der henviser til, at frugt- og grøntsagssektoren er præget af ustabile markeder, og i tilfælde af et sammenbrud i priserne er den nuværende tilbagekøbsordning af begrænset effektivitet som et sikkerhedsnet for landbrugernes indkomst på grund af utilstrækkelig godtgørelse, for meget bureaukrati, organisationsmæssige mangler i produktionsområderne, manglende anerkendelse af det produktionsmæssige potentiale med henblik på at sikre korrekt markedsstyring, virkningen af import fra tredjelande og mangel på reelle afsætningsmuligheder for de tilbagekøbte produkter,
- I. der henviser til, at det er nødvendigt at indføre et alternativt krisestyringssystem inden for frugt- og grøntsagssektoren med henblik på at håndtere sammenbrud i priserne mere effektivt og derved bidrage til at forbedre landbrugernes deltagelse i producentorganisationerne,
- J. der henviser til, at ordningen for forarbejdede frugter og grøntsager spiller en vigtig

rolle for koncentration af udbuddet og har givet mulighed for at udvikle en industri i EU, der skaber beskæftigelse og er i konstant udvikling,

- K. der henviser til, at Fællesskabets nuværende støtteordninger for forarbejdede frugter og grøntsager ikke omfatter de mange arter, der er vigtige for de nye medlemsstater,
- L. der henviser til, at det er nødvendigt at indføre støtteordninger for arter som f.eks. surkirsebær, ribs, jordbær og æbler (til saft) på grund af deres økonomiske og sociale betydning og deres gavnlige virkning for forbrugernes sundhed,
- M. der henviser til, at det imidlertid er nødvendigt at indføre nogle forbedringer, navnlig i sektoren for forarbejdede tomatprodukter, hvis stabilisatorer ikke har taget hensyn til sektorens behov for udvidelse som følge af den stigende efterspørgsel, og som på grund af de særlige forhold inden for systemet for forarbejdede produkter (fordi tomater er den eneste årlige afgrøde og produceres specielt til industrien) gennemgår en alvorlig krise, som bringer den fremtidige produktion af afgrøden i fare i visse medlemsstater,
- N. der henviser til, at det ville være nyttigt at fremme markedsføringen af nye kvalitetstyper af pasteuriseret citrusfrugtsaft med henblik på at gøre udbuddet af produkter i EU mere komplet og varieret og samtidig bidrage til at skabe nye arbejdspladser,
- O. der henviser til, at det er nødvendigt at forbedre salgskampagnerne for frugt og grøntsager generelt, eftersom de positive virkninger for sundheden underbygges af talrige videnskabelige undersøgelser og af de anbefalinger, som WHO har givet i sin globale strategi for kost, fysisk aktivitet og sundhed, der blev vedtaget i maj 2004,
- P. der henviser til behovet for at tage fat på meget specifikke problemer med produkter, der til stadighed er under pres fra importen fra tredjelande, som truer deres fortsatte produktion, og at det ville være hensigtsmæssigt at forenkle toldreglerne for at undgå uregelmæssigheder,
- Q. der henviser til, at frugt- og grøntsagssektoren står over for nye handelsmæssige udfordringer, der først og fremmest hidrører fra forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen (WTO),
- R. der henviser til, at producenterne af frugt og grøntsager har begrænset adgang til støtten til landdistrikter, og at forslaget om oprettelse af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne vil forværre denne situation,
- S. der henviser til, at det er nødvendigt at reducere risikoen for forvridning af markedet for frugt og grøntsager mest muligt efter reformen af den fælles landbrugspolitik i september 2003, i betragtning af at denne sektor kan forvandle sig til et "tilflugtssted" for producenter af andre afgrøder, som modtager "enkeltbetalinger",
- T. der henviser til, at der også er en række svagheder i sektorens funktion og strukturelle situation, som bør nævnes, og som en fremtidig reform af den fælles markedsordning bør hjælpe med at udbedre, herunder f.eks.:

- stagnation i producentorganisationernes aktuelle medlemstal
- producentorganisationernes relativt begrænsede størrelse
- det omfattende og komplicerede bureaukrati af forordninger, der forhindrer driftsprogrammerne i at fungere ordentligt
- den utilstrækkelige brug af driftsprogrammer inden for visse områder vedrørende markedsføring og løbende salgskampagner
- den fortsat utilstrækkelige andel af produktion med kvalitetscertificering,

Om producentorganisationer

1. opfordrer Kommissionen til at fremlægge et forslag inden juli 2005 til at styrke producentorganisationernes rolle i markedsstyringen, og indføre større fleksibilitet og subsidiaritet for medlemsstaterne i forbindelse med reglerne for anerkendelse og drift; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fjerne de hindringer, der er skabt som følge af en misforståelse i flere medlemsstater, hvor minimumsperioden for medlemskab af en producentorganisation er tre år;
2. opfordrer til, at fritagelserne fra kravet om anmeldelse for produkter, der ikke markedsføres af den pågældende producentorganisation, udvides og gøres mere fleksible;
3. finder, at det eksisterende loft for EU's bidrag til driftsfondene generelt skal fastholdes, men bør forhøjes fra 4,1 til 6% ved grænseoverskridende partnerskaber, sammenlægning, sammenslutning og samarbejde mellem organisationer, da den nuværende grænse er uforenelig med samfinansieringsprocentsatsen for grænseoverskridende partnerskaber og behovet for at fremme de tre andre aktioner;
4. finder det nødvendigt for at forbedre indkomstsituationen navnlig for små brug, at brug, der sælger mere end 20 eller 25 % af deres produktion direkte til slutbrugerne, også får mulighed for at deltage i en anerkendt producentorganisation; finder, at det derfor ikke er rationelt at begrænse andelen af direkte salg;
5. mener, at det er nødvendigt at øge EU's samfinansiering til 60 % til samarbejde, sammenlægning og sammenslutning af producentorganisationer, når de overholder minimumskravene med hensyn til omsætningen og udgør en merværdi med hensyn til koncentrationen af udbuddet i forhold til udgangspunktet, under hensyntagen til antallet af medlemsproducenter;
6. går ind for at hæve det nuværende loft for EU's deltagelse i driftsfondene til organisationer, som opfylder høje anerkendelseskriterier, ved i en periode på mindst fem år at yde dem en bonus, der gradueres i forhold til antallet af medlemmer og størrelsen af den markedsførte produktion;
7. mener, at det med henblik på at fremme oprettelse af producentorganisationer på områder med et lavt sammenslutningsniveau er hensigtsmæssigt at refundere national støtte til oprettelse af organisationer i de regioner, hvor de eksisterende sammenslutninger afsætter under 15 % af produktionen af frugt og grøntsager, og hvis produktion udgør mindst 15 % af den regionale landbrugsproduktion;

8. ønsker i den forbindelse også, at det i den nye forordning om driftsfondene skal sikres, at EU-tilskud, der ikke bruges i det ene år, kan anvendes i det efterfølgende år; i alle tilfælde bør det sikres, at eventuelle budgetmæssige besparelser som følge af reformen af den fælles markedsordning (via afskaffelsen af procedurer for forhåndsgodkendelse, tilbagekøbsordninger, besparelser i forbindelse med restitutioner osv.) føres tilbage til sektoren;
9. mener, at de nye medlemsstater i en overgangsperiode bør bevilges mere støtte til etablering og administration af foreløbigt anerkendte producentgrupper (støttesats på henholdsvis 10 %, 10 %, 8 %, 6 % og 4 % i hvert af de første fem år af en gruppes drift i stedet for de nuværende satser på 5 %, 5 %, 4 %, 3 % og 2 %, mens det nuværende støtteloft på 100 000 EUR, 100 000 EUR, 80 000 EUR, 60 000 EUR og 40 000 EUR fortsat skal gælde);
10. finder, at der med henblik på at forbedre fleksibiliteten af visse procedurer vedrørende betingelserne for anerkendelse af producentorganisationer bør føjes yderligere to kategorier til de produktkategorier, hvorunder producentorganisationerne kan anerkendes, nemlig:
 - frugt til forarbejdning
 - grøntsager til forarbejdning;
11. går ind for, at de af de nye medlemsstaters producentorganisationer, som opfylder høje stiftelseskriterier, skal have en bonus, der gradueres efter antallet af medlemmer og størrelsen af den markedsførte produktion; disse kriterier skal i en overgangsperiode være mindre strenge end dem, der i samme øjemed pålægges de femten gamle medlemsstater;
12. mener, at det er absolut nødvendigt at garantere producentorganisationernes retssikkerhed og forenkle deres kontrolprocedurer ved at opstille ensartede krav for gennemførelse af den kontrol, der udøves af de forskellige nationale og EU-instanser med driftsprogrammerne; mener, at Kommissionen for at garantere disse organisationers retssikkerhed bør fastlægge ordninger, således at de kan råde over de menneskelige og tekniske ressourcer, der er nødvendige for at opfylde deres egne målsætninger og driftsprogrammenes mål;
13. skønner det nødvendigt at smidiggøre mekanismerne for medlemsproducenternes finansielle bidrag til deres driftsfonde, og at det i henhold til den nye lovgivning bør være tilladt, at producentorganisationen selv bidrager til driftsfonden; betoner også, at større fleksibilitet gør det nødvendigt at revidere positivlisten over foranstaltninger, der kan finansieres, for at tilpasse driftsprogrammerne bedre til producentorganisationernes behov, og ved at give sammenslutningerne større selvbestemmelse med hensyn til forvaltningen af disse programmer;
14. ønsker, at producentorganisationerne kraftigt opfordres til i driftsprogrammerne at tage højde for foranstaltninger vedrørende kvalitetscertificering, fødevarerikkerhedsgarantier og miljøforhold;
15. mener, at producentorganisationer og deres medlemmer bør have fuld adgang til de regionale udviklingsfonde i fremtiden, da driftsfondene ikke er tilstrækkelige til større

investeringer i infrastruktur;

16. mener, at det er afgørende, at der indføres ensartede retningslinjer i EU for kontrolleret, integreret dyrkning;
17. opfordrer til, at fritagelserne fra kravet om anmeldelse for produkter, der ikke markedsføres af den pågældende producentorganisation, udvides og gøres mere fleksible; opfordrer til, at der indføres en mere fleksibel grænse for producenters salg direkte til forbrugere, og til, at den relevante procentdel i hvert enkelt tilfælde fastsættes efter aftale med producentorganisationen;
18. opfordrer til, at der indføres markedsføringsstandarder for følgende produkter: broccoli, kinakål, køkkenurter, forårsløg, persille, radiser, rabarber, majroer, purløg og kålroer; opfordrer til, at markedsordningens anvendelsesområde udvides til at omfatte sukermajs, og at justeringen kommer til at omfatte alle friske køkkenurter, navnlig basilikum;

Om krisestyring

19. anmoder om indførelse af en effektiv ordning til styring af markeds kriser for at undgå, at sektoren står hjælpeløs over for store prisfald, som i praksis desuden ikke får indflydelse på forbrugerpriserne; dette system bør sætte producentorganisationerne i stand til at spille en aktiv rolle i markedsføringen af deres produkter; i den forbindelse bør der etableres krisestyringssystemer både i en horisontal forordning og i markedsordningen for frugt og grøntsager;
20. opfordrer Kommissionen til at gennemføre en tilbunds gående undersøgelse af de forskellige krisestyringssystemer, der kan anvendes i sektoren for frugt og grøntsager, og anmoder om, at der indføres et system til produktionsforudsigelse i form af markedsobservatorier både på EU-niveau og nationalt niveau, der skal have til opgave at holde øje med potentielle markeds kriser og derved sikre en hurtigere reaktionsevne;
21. støtter den idé, der blev fremlagt i Kommissionens nylige dokument om styring af kriser i landbruget, som fremhæver bidraget fra vertikale organer, herunder f.eks. sektorale organisationer; understreger generelt den rolle, som disse sektorale organisationer spiller i forbindelse med regulering af markeder og opretholdelse af deres gennemsigtighed;
22. opfordrer til, at den gældende tilbagekøbsordning erstattes med en "sikkerhedsfond", som forvaltes af producentorganisationerne og finansieres med midler fra EU, medlemsstaterne og landbrugerne; denne fond bør anvendes til at kompensere producenterne for tilbagekøb, der foretages i krisetilfælde, yde støtte til reduktion af produktionen og til oprettelse - for landmænd på frivilligt grundlag - af en ordning med forsikring mod indtægtstab og ugunstige vejrforhold, under forudsætning af en forudgående feasibility-undersøgelse; producenter, der ikke er medlem af en producentorganisation, skulle have mulighed for at bidrage til oprettelse af denne sikkerhedsfond, men ville få lavere godtgørelse i krisetider, hvis de enkelte producenter deltager i de foranstaltninger og regler, som producentorganisationen har vedtaget for krisestyring; denne fond bør finansieres adskilt fra driftsfonden, og kollektiv forsikring

bør være støtteberettiget under denne ordning;

23. anser det for hensigtsmæssigt, inden for rammerne af denne nye krisestyringsordning, at forøge støtten til tilbagekøb med henblik på gratis uddeling til velgørende institutioner, for den dækker i øjeblikket ikke de høje transport- og emballeringsomkostninger, samt at øge støtten til fremme af konsum af frugt og grøntsager i skoler;

Håndtering af strukturelle problemer

24. opfordrer til, at der indføres en projektpakke for rydning af plantager (navnlig for utidssvarende æble- og surkirsebærplantager) for at undgå, at der opstår en omfattende strukturel krise i hele EU; er overbevist om, at en sådan foranstaltning er absolut nødvendig for at sikre effektiv drift;

Om ordningen for forarbejdede produkter

25. mener, at det ville være hensigtsmæssigt at hæve tærsklen for produktion af forarbejdede tomater i overensstemmelse med de reformer, der blev vedtaget i 1996 og 2000, i betragtning af at de eksisterende kvoter stadig ikke svarer til udviklingen i efterspørgselen og konkurrencen fra tredjelande;
26. går ind for, at der indføres støtteordninger for forarbejdning af bær (som f.eks. surkirsebær, ribs, hindbær, jordbær, stikkelsbær) og æbler for at tilpasse ordningen til de nuværende produktions- og markedsforhold; bemærker, at disse produkter er strategisk vigtige i de nye medlemsstater, hvor de ikke kun har økonomisk betydning, men også social betydning;
27. mener også, at det ville være passende at hæve tærsklerne for forarbejdning af citrusfrugter, samtidig med at producenter, der ikke tilhører producentorganisationer, får mulighed for at levere citrusfrugter til forarbejdning;
28. går ind for at give de medlemsstater, der finder det hensigtsmæssigt, tilladelse til at anvende regionalisering af tærsklerne for forarbejdede tomater;
29. går ind for, at der kun bør ske fradrag i støtten til pære- og ferskensektoren, når tærsklerne for begge produkter tilsammen er overskredet, hvorved landbrugerne undgår at få tab, uden at EU-budgettet må forhøjes;
30. mener, at det også ville være passende at udnytte EU's tærskler for forarbejdning af citrusfrugter bedre og sikre, at de kan overføres mellem produkter, når en af tærsklerne ikke udnyttes fuldt ud;
31. mener, at der kun bør ske fradrag i støtten for overskridelse af tærsklerne for citrusfrugter, når summen af alle tærsklerne for de forskellige arter citrusfrugter på EU-niveau overskrides, for så vidt muligt at undgå sanktioner, der underminerer producenternes indtægt, samtidig med at budgetneutraliteten opretholdes;
32. understreger, at afkobling af støtten, som er en anden mulighed, der drøftes for denne sektor, ville legitimere brugen af tomatforarbejdningsindustrien som en tilflugtssektor

for landbrugere, der fravælger andre afgrøder, som blev påvirket af reformen af den fælles landbrugspolitik i september 2003, og at dette ville komplicere forholdet mellem producentorganisationerne og industrien;

33. fastholder, at der ikke er nogen begrundelse for afkobling af støtte til forarbejdede produkter inden for rammerne af forhandlingerne i WTO, da multilaterale regler ikke forbyder opretholdelse af den del af landbrugsstøtten, der er knyttet til produktionen;
34. er fortalende for en stigning i forarbejdningstærsklerne for klementiner og bærfrugt for at tage højde for tendensen inden for produktion og forbrug af frisk frugt, da denne foranstaltning er den mindst kostbare og den mest miljøvenlige, samtidig med at det muliggør introduktion af et nyt produkt af enestående kvalitet - klementinsaft - på markedet, hvilket vil øge forbruget af citrusaft i EU; produktionen af kvalitetsfoderstoffer og smagsstoffer, som er underskudsprodukter i EU, ville også blive fremmet;
35. mener, at støtte til producentorganisationer i forhold til den mængde, der indleveres til forarbejdning, er en mekanisme, der skal fastholdes; foreslår derfor, at der indgås kontrakter mellem producenter og forarbejdningsindustrier inden høsten;

Om salgsfremme

36. kritiserer manglen på en EU-strategi og -forskning til at sætte skub i forbruget og de beskedne midler, der anvendes på at fremme salget af frugt og grøntsager generelt, hvilket står i kontrast til den voksende bekymring i EU for at sikre balance i befolkningens ernæring og fremme fødevarer sikkerheden;
37. anmoder om, at der inden for rammerne af forordningerne til fremme af EU's landbrugsprodukter i og uden for EU afsættes en særlig bevilling til forøgelse af forbruget af frugt og grøntsager på mindst 15 millioner euro årligt, og at denne bevilling revideres regelmæssigt på grundlag af anvendelsen af midler til alment salgsfremmende kampagner under forudsætning af, at der fokuseres på "EU-oprindelse" og gøres opmærksom på kvalitet og ikke kun kvantitet;
38. minder om, at Rådet den 14. december 2001 vedtog en resolution, hvori det hed, at forbrug af frugt og grøntsager er en effektiv metode til fremme af folkesundheden, som Kommissionens Generaldirektorat for Sundhed og Forbrugerbeskyttelse fastslog i et dokument fra 2002; bemærker, at denne holdning officielt blev forstærket af WHO's globale handlingsplan for ernæring (Global Plan of Action for Nutrition); foreslår derfor, at Generaldirektoratet for Sundhed og Forbrugerbeskyttelse finansierer generelle forbrugsfremmende kampagner for at tilskynde til forbrug af frugt og grøntsager produceret i EU (f.eks. skoleprojekter) i betragtning af det faldende forbrug af frugt og grøntsager, der vækker bekymring af sundhedsmæssige årsager; opfordrer desuden til, at der indføres særlige fremmende mekanismer, som kan anvendes til at fremme forbruget af produkter, hvor produktionsforudsigelserne viser, at der sandsynligvis vil opstå en krise som følge af produktionsoverskud; opfordrer også til, at der i reklamekampagner tages højde for den nyeste videnskabelige viden inden for ernæring for dermed at fremme forbruget af uforarbejdede eller letforarbejdede frugt- og grøntsagsprodukter med særlig vægt på økologisk dyrkede produkter og på regionale og

lokale frugt- og grøntsagssorter for at styrke biodiversiteten;

Princippet om fællesskabspræference og konkurrence fra produkter importeret fra tredjelande

39. anmoder indtrængende om, at der gennemføres en forenkling af det komplekse toldsystem, der gælder for importen fra tredjelande, som er omfattet af ordningen med indgangspriser, idet de erhvervsdrivende i øjeblikket kan vælge frit mellem tre forskellige metoder til at beregne toldafgiften, og denne ordning skaber grundlag for uregelmæssigheder;
40. opfordrer Kommissionen til at undersøge muligheden for at indføre en særlig støtte til produkter, der befinder sig i en kritisk situation som følge af import fra tredjelande, såsom bær, hvidløg og champignon samt surkirsebær, fuglekirsebær og æblesaft, forarbejdede abrikoser, asparges, tomater, citrussegmenter og -saft og andre frugter og grøntsager, hvor situationen kan blive kritisk;
41. opfordrer Kommissionen til at gennemføre konsekvensanalyser af de nye aftaler med tredjelande med henblik på at vurdere følgerne for den europæiske frugt- og grøntsagssektor;
42. kræver, at beregningen af værdien af den produktion, der markedsføres af producentorganisationerne, ændres og anvendes som grundlag for beregning af den maksimale finansielle støtte til driftsfonden, så værdien beregnes frit til destinationen, inkl. omkostningerne til transport til markederne i EU, da de fjernest liggende regioner er særligt berørte af den nemme adgang til markedet for produkter fra visse tredjelande, som geografisk ligger tættere på markederne, end de selv gør;
43. opfordrer Kommissionen til at fremme og lette etableringen af systemer til udveksling af oplysninger og koordination med producenter fra tredjelande, som søger at sælge til de samme markeder som EU's producenter, for at undgå sæsonmæssig mætning af destinationsmarkedet;
44. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at gennemføre en analyse med henblik på at udnævne europæiske inspektører, der skal kontrollere produkterne i deres oprindelsesland;
45. opfordrer i forbindelse med bilaterale handelsaftaler til, at EU forhandler om gensidighed i åbningen af markederne for landbrugsprodukter, herunder plantesundhed;
46. gør Kommissionen opmærksom på, at import fra tredjelande ikke altid sikrer det samme niveau af sikkerhed og kvalitet, som den europæiske forbruger er blevet vant til, og at det derfor er nødvendigt at sikre, at der iværksættes tilstrækkelige kontrolforanstaltninger med henblik på at sikre, at tredjelandenes produkter opfylder de samme sikkerheds- og kvalitetskrav som produkter fra EU, og at de produceres under overholdelse af andre grundlæggende standarder, f.eks. rimelige arbejdsvilkår;

Om nyvurdering af EU's produkter

47. støtter indførelse af et mærkningssystem, som angiver oprindelseslandet for landbrugsprodukter, der anvendes i forarbejdede produkter, hvilket vil forbedre EU-produktionens merværdi i forhold til importen fra tredjelande, samtidig med at der sikres passende niveauer af fødevarerikkerhed og -kvalitet, hvilket import fra tredjelande ikke altid kan sikre;
48. mener, at det er afgørende, at biodiversiteten og den kulinariske arv bevares, og at forbrugerne informeres tydeligt, med henblik på at verificere ægtheden af de særlige kendetegn ved frugt og grøntsager, for hvilke der endnu ikke er fastlagt præcise standarder, som anerkendes af FN's Økonomiske Kommission, eller principper, der er anerkendt og specificeret af Den Internationale Union for Beskyttelse af Plantenyheder; opfordrer derfor til en justering af EU-reglerne;
49. opfordrer Kommissionen til under de internationale handelsforhandlinger at tage hensyn til, at bærfrugtsektoren efter udvidelsen er blevet en følsom sektor for EU, og opfordrer til, at der ydes støtte i form af foranstaltninger til beskyttelse mod omfattende import af frugt og grøntsager fra tredjelande;
50. mener desuden med hensyn til behovet for at overveje integreret produktion specifikt som et produktionssystem, der respekterer både miljø og kvalitet, at merværdien bør styrkes ved indførelse af særlig mærkning af frugt og grøntsager, der stammer fra integreret landbrug; anmoder til dette formål om forudgående indførelse af harmoniserede regler for etablering af et system til kvalitetscertificering af EU's produkter fra integreret produktion;

Om virkningerne af midtvejsreformen af den fælles landbrugspolitik og den kommende forordning om udvikling af landdistrikter

51. anmoder om gennemførelse af de nødvendige foranstaltninger til at sikre overholdelse af forbuddet mod dyrkning af frugt og grøntsager på arealer, der er berettigede til at modtage afkoblet støtte; i modsat fald kan reformen af den fælles landbrugspolitik fra 2003 give anledning til illoyal konkurrence og situationer med forskelsbehandling mellem landbrugere, der får enkeltbetalinger, og de traditionelle producenter af frugt og grøntsager, som ikke får dem, hvilket vil forværre de skævheder, der allerede findes på visse markeder for frugt og grøntsager;
52. går ind for at fjerne den mangel på overensstemmelse, der består mellem støtten til udvikling af landdistrikter og driftsfondene, fordi den virker diskriminerende for frugt- og grøntsagssektoren i forhold til de andre landbrugssektorer;
53. mener, at der bør indføres en regel om, at producentorganisationer frit kan vælge, hvordan de vil finansiere investeringer, selv om forbuddet mod samtidig offentlig finansiering af investeringer bør opretholdes ved at udstede beviser for overholdelsen af disse bestemmelser;
54. går imod Kommissionens forslag om at forbeholde støtten til investeringer, markedsføring og forarbejdning for små virksomheder og mikrovirksomheder i

forbindelse med den kommende finansielle planlægning af politikken for udvikling af landdistrikter;

Om Verdenshandelsorganisationen

55. opfordrer Kommissionen til som led i forhandlingerne om liberalisering af verdenshandelen i Verdenshandelsorganisationen at forsvare fastholdelsen og den effektive anvendelse af princippet om fællesskabspræference for frugt og grøntsager og klassificeringen af frugt og grøntsager som "følsomme" produkter i kapitlet om markedsadgang og til at sikre, at de ressourcer, der spares som følge af den forventede udfasning af eksportstøtte, bl.a. stilles til rådighed for foranstaltninger til etablering af en balance på EU's marked, som vil blive udsat for mere intensiv konkurrence fra tilsvarende produkter fra tredjelande;
56. opfordrer ligeledes til, at der garanteres gensidighed i åbningen af markeder med hensyn til både kvantitet og kvalitet; mener derfor, at kontrollen og overvågningen af følgerne af handelskoncessioner skal intensiveres både med hensyn til virkningerne for de lande, der nyder godt af koncessioner (bevis for overholdelse af målsætningen om "konvergens", som aftalerne er baseret på), og med hensyn til betydningen af import for producentmedlemsstaterne;
57. anmoder om, at der i de ovenfor anførte forhandlinger tages særligt hensyn til den følsomme situation for pasteuriseret citrussaft som følge af importen fra tredjelande;
58. understreger, som det fremhæves af udviklingsbistandsorganisationerne, at åbningen af markederne for frugt og grøntsager ikke må svække udviklingslandenes modeller for landbrugsproduktion;

Fuld udnyttelse af budgettet for frugt og grøntsager

59. opfordrer til, at det sikres, at det budget, der er afsat til EU's frugt- og grøntsagssektor, anvendes fuldt ud, og at eventuelle besparelser som følge af reformen skal føres tilbage til sektoren, så de forskellige støtteforanstaltninger for producenterne udnyttes optimalt;

o

o o

60. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Indledning

Den offentlige høring, der blev afholdt i Europa-Parlamentet den 2. februar 2005, og de konklusioner, der blev vedtaget af det nederlandske formandskab den 22. november 2005, viste, at både et flertal af regeringerne og EU-sektoren anså grundlaget for reformen fra 1996 for at være godt. Selv om denne reform i sin tid vakte visse forbehold, fordi den praktisk talt og for første gang fjernede markedsstyringsmekanismerne i en fælles markedsordning og samtidig tvang producenterne til at gøre en samfinansieringsmæssig indsats uden fortilfælde, går EU's frugt- og grøntsagssektor ind for - med specifikke forbedringer - at opretholde den ordning, der nu findes.

Imidlertid lider den ordning, der blev indført i 1996, og som er centreret om driftsfonde - der har til formål at forbedre infrastrukturen, fremme kvaliteten og øge respekten for miljøet - af visse mangler, som har forhindret sektorens konkurrenceevne i at udvikle sig i tilstrækkelig grad til at modstå presset fra verdenshandelen og EU-grænsernes stadig stigende gennemtrængelighed. EU undlod desuden at udnytte muligheden for at styrke mekanismerne i de fælles markedsordninger for frisk og forarbejdet frugt og grøntsager under forhandlingerne af den såkaldte "minireform", der blev vedtaget i 2000.

Man kan spørge sig, hvorfor mange landbrugere fortsat ikke tror på fordelene ved den gældende ordning. Uanset at nogle producenter ikke er specialiseret i frugt og grøntsager, og at de derfor ikke finder det fordelagtigt at tilslutte sig en organisation, findes der stadig et betragteligt antal landbrugere, der dyrker frugt og grøntsager, som foretrækker at holde sig uden for den disciplin og de udgifter, som det indebærer at tilslutte sig en producentorganisation. Ordningens overdrevne bureaukrati og den meget høje samfinansiering, der kræves fra landbrugernes side, er de vigtigste hindringer, der resulterer i en lav deltagelse i producentorganisationerne.

Man må ikke glemme, at frugt- og grøntsagssektoren fortsat er udsat for finansiell forskelsbehandling i sammenligning med andre landbrugssektorer i EU, for selv om den tegner sig for næsten 17% af den samlede landbrugsproduktion - og denne andel er næsten ikke blevet ændret med EU's udvidelse med de nye medlemsstater - nyder den kun godt af 4% af fællesskabsbudgettet. Og det til trods for den rolle, som frugt og grøntsager spiller i befolkningens kost, hvilket der også burde tages hensyn til i cost-benefit-analysen af de midler, der ydes til sektoren. EU's producenter er desuden udsat for et stigende pres for at formindske anvendelsen af kemiske produkter og sikre forbrugeren høje standarder for fødevarer sikkerhed, hvilket i endnu højere grad understreger nødvendigheden af at sikre denne sektors overlevelse ved at styrke de eksisterende mekanismer og gøre opmærksom på merværdien i EU's produktion i forhold til importen fra tredjelande.

Kommissionen erkender i sin analyse af situationen i EU's frugt- og grøntsagssektor (SEK(2004)1120), at fællesskabsbudgettet til frugt- og grøntsagssektoren ikke udnyttes fuldt ud og nævner flere årsager. For det første fremhæves det, at koncentrationen af udbuddet i producentorganisationerne kun omfatter 40% af produktionen, og for det andet understreges den rolle, som samfinansieringen af driftsfondene spiller som budgetstabilisator.

Manglerne i systemet såsom det al for store bureaukrati, producentorganisationernes manglende retssikkerhed og EU's beskedne gavmildhed i forbindelse med støtten til koncentration af udbuddet fører efter ordførerens mening til et effektivitetstab for den ordning, der blev indført i 1996, hvilket igen medfører dårlig udnyttelse af de få midler, som afsættes til sektoren (med en underudnyttelse, der er nået op på 25% af det samlede budget). Hertil bidrager også, at der ikke findes nogen smidig krisestyringsordning, og det er en mangel, som bringer sektorens rentabilitet i fare.

Den kommende reform af sektoren bør give svar på disse bekymringer, idet der desuden tages hensyn til den nye situation, der er opstået efter udvidelsen af EU. EU står nu over for en ny udfordring med at løse det store problem, der plager frugt- og grøntsagssektoren i de nye medlemsstater, og som består i - bortset fra de særlige årsager som f.eks. den stigende import af bær - den utilstrækkelige koncentration af udbuddet.

Forbedring af producentorganisationernes funktion og øget koncentrationen af udbuddet

For at forbedre fællesskabsordningens effektivitet er det først og fremmest nødvendigt at indføre flere incitamentter til koncentration af udbuddet ved at arbejde for at skabe større producentorganisationer og fremme sammenslutninger, samarbejde, sammenlægninger og grænseoverskridende aftaler.

Med henblik på at gøre ordningen mere attraktiv i områder med en lav grad af sammenslutning foreslås det ligeledes i denne betænkning at ændre artikel 15 i grundforordning 2200/96 ved at gøre betingelserne for refusion af national støtte til oprettelse af producentorganisationer mere fleksible. Desuden bør de nye medlemsstater i en overgangsperiode have fordel af en særbehandling, der giver dem mulighed for at nå op på et passende udviklingstempo.

Det er desuden nødvendigt at gøre en ende på den juridiske usikkerhed, som producentorganisationer i øjeblikket står overfor på grund af de forskellige kriterier, der anvendes af nationale og EU-kontrolinstanser i forbindelse med evaluering af driftsprogrammer. Manglen på ensartede rammer for gennemførelse af disse kontrolforanstaltninger (op til seks i alt) fører til selvmodsigelser, som vanskeliggør organisationernes arbejde og undergraver deres evne til at tiltrække nye medlemmer.

Det ville også være hensigtsmæssigt at revidere listen over de foranstaltninger, der kan gennemføres inden for rammerne af driftsprogrammer, for at tilpasse dem til organisationernes behov, og desuden øge sammenslutningernes selvbestemmelse med hensyn til forvaltning af fondene.

De hindringer, der fortsat findes for frugt- og grøntsagsproducenternes fulde adgang til disponible midler til udvikling af landdistrikter, burde fjernes og dermed den forskelsbehandling, som sektoren lider under i forhold til andre sektorer, der modtager støtte i kraft af den fælles landbrugspolitik. Den risiko, der angiveligt skulle være for at finansiere den samme foranstaltning to gange, både via driftsfondene og med midler til udvikling af landdistrikter, og som har tjent som argument for at legitimere denne situation, kan let undgås ved at indføre en enkel administrativ kontrol, der udføres af medlemsstaterne.

Det er imidlertid ikke til megen nytte på papiret at fjerne den mangel på overensstemmelse, der består mellem midlerne til udvikling af landdistrikter og driftsfondene, hvis Kommissionen kommer igennem med sin hensigt om udelukkende at reservere støtten til oprettelse, markedsføring og forarbejdning til små virksomheder og mikrovirksomheder. Denne begrænsning, som Kommissionen har foreslået inden for rammerne af den fremtidige europæiske landbrugsfond for udvikling af landdistrikter (ELFUL), tager ikke hensyn til den dominerende rolle, som de mellemstore virksomheder spiller i industristrukturen i størstedelen af medlemsstaterne.

Indførelse af en ny krisestyringsordning

Den gældende tilbagekøbsordning har vist sig at være fuldstændig utilstrækkelig til at imødegå kriserne i EU's frugt- og grøntsagssektor på grund af de administrative hindringer for gennemførelse af tilbagekøbene og den ringe godtgørelse. Beviset er, at udgifterne til tilbagekøb i mange tilfælde ikke engang har omfattet en fjerdedel af de dertil afsatte budgetmidler, som beløber sig til omkring 30 millioner euro. Siden reformen i 1996 har støtteordningen i denne sektor i praksis ikke haft et virkeligt markedsstyringssystem, hvilket betyder, at mange produktioner befinder sig i en stadig mere uholdbar situation.

Det er nødvendigt, at Kommissionen iværksætter en tilbundsående undersøgelse af alle de muligheder, der findes for at indføre en effektiv krisestyringsordning, som kan sikre, at EU's forskellige produktioner overlever. En mulighed ville være at oprette en "forsikringskasse", som forvaltes af producentorganisationer og finansieres med offentlige og private midler, og som kunne betale godtgørelser for de tilbagekøb, der opstår i krisetider. Denne kasse kunne også bruges til at finansiere reduktion af produktionen og eventuelt - og efter en forudgående gennemførlighedsanalyse - indførelse af en forsikringsordning, der sikrer producenternes indkomst. Landbrugerne skulle have mulighed for at deltage i denne kasse individuelt, men uden at få det samme godtgørelsesniveau.

Med hensyn til anvendelsen af tilbagekøbene bør krisestyringsordningen præmiere støtte til velgørenhed og øge den, fordi den i øjeblikket ikke dækker transport- og emballeringsomkostninger, og fremme gratis uddeling af frugt og grøntsager i skolerne.

Endelig ville det være hensigtsmæssigt at oprette markedsobservatorier både på EU-niveau og nationalt niveau for bedre at kunne forudse kriser.

Opretholdelse af støtteordningen for forarbejdede produkter

Støtteordningen for forarbejdede produkter har givet mulighed for at udvikle en ekspanderende industri i EU, men i nogle tilfælde er de fastsatte tærskler ikke blevet tilpasset til udviklingen i efterspørgselen, navnlig for så vidt angår forarbejdede tomater, og det er derfor nødvendigt at revidere de eksisterende stabilisatorer.

I de seneste år har tomatindustrien haft en stormende fremgang, som i løbet af kort tid vil kunne give sanktioner på over 50%, og en fleksibilisering af ordningen ved at hæve tærsklerne vil forhindre visse industriers konkurs og gøre det muligt at leve op til den stigende konkurrence fra importerede kinesiske produkter.

Et alternativ for denne sektor, nemlig afkobling af støtten, ville gøre det muligt at bruge den

som tilflugtssted for landbrugere, der har dyrket andre afgrøder, som er blevet berørt af reformen af den fælles landbrugspolitik fra september 2003, hvilket ville vanskeliggøre producentorganisationernes forhold til industrien. En afkobling af støtten til tomater kunne desuden under forhandlingerne forplante sig til andre forarbejdede produkter, hvilket ville skabe alvorlige problemer for citrusfrugtsektoren, fordi de midler, der i øjeblikket er afsat til forarbejdning af citrusfrugter, ikke ville være tilstrækkelige til at give alle EU-producenterne en passende direkte betaling. I så tilfælde skulle den støtte, der i dag kun gives til 20% af høsten (den procentdel af den friske frugt, der årligt går til forarbejdning), fordeles på hele produktionen.

Afkobling af støtten til forarbejdede produkter kan heller ikke begrundes inden for rammerne af forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen, eftersom multilaterale regler ikke er hinder for at opretholde en del af den landbrugsstøtte, der er knyttet til produktionen.

Ud over en forøgelse af tærsklerne for tomater er det også nødvendigt at foretage andre tilpasninger for forarbejdede produkter for at undgå f.eks., at pæreproducenterne unødvendigt bliver offer for sanktioner. Overskridelser af tærsklerne for pærer bør udlignes med overskuddet for ferskner, da disse to produkter kan erstatte hinanden og praktisk talt er bestemt for samme industri.

Der kunne indføres en lignende løsning for citrusfrugter, således at der kun pålægges sanktioner, når summen af EU-tærsklerne for de forskellige citrusfrugter tilsammen overskrides.

Forbedring af sektorens konkurrenceevne over for importerede produkter

Frugt- og grøntsagssektoren åbnes mere og mere for import fra tredjelande, og det vil i stigende grad blive tilfældet efter forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen. En større koncentration af udbuddet ved at styrke de instrumenter, som den gældende ordning råder over, burde kunne forbedre landbrugernes og den europæiske industris mulighed for at leve op til denne stigning i konkurrenceevnen.

Det vil også være nødvendigt at gøre en ende på visse uregelmæssigheder, som skyldes reglerne for toldbehandling af importvarer, fordi der findes tre forskellige måder at beregne toldsatsene på - hvor de erhvervsdrivende frit kan vælge den, der passer dem bedst - hvilket skaber grundlag for bedrageri.

Reformen bør ligeledes tage fat på specifikke problemer i forbindelse med importen fra tredjelande med henblik på at sikre visse følsomme afgrøders overlevelse. Det drejer sig først og fremmest om produktionen af bær, hvidløg og champignon.

På samme måde vil det være hensigtsmæssigt at forbedre værditilvæksten for EU-produktionen i forhold til importen fra tredjelande ved at lade forarbejdede frugt- og grøntsagsprodukter omfatte af oprindelsesmærkning, forudsat at råvarerne stammer fra integreret produktion, hvilket igen kræver, at der først indføres harmoniserede regler på dette område.

I forbindelse med forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen bør Kommissionen endelig forhandle om optagelse af frugt og grøntsager i denne gruppe af "følsomme"

produkter, fordi det er den sektor, der er udsat for størst pres fra importen fra tredjelande.

Fremme af frugt- og grøntsagssektoren

Den 14. december 2001 vedtog Rådet (Sundhed) en beslutning, hvori det påpegede den afgørende rolle, som frugt og grøntsager spiller for en sund kost. Desuden slår den globale strategi for kost, fysisk aktivitet og sundhed, der blev undertegnet af WHO i maj 2004, til lyd for forbedret salgsfremme med henblik på at øge konsumet af frugt og grøntsager.

De videnskabelige beviser for frugts og grøntsagers gunstige virkning med hensyn til sygdomsforebyggelse afspejles således ikke i de beskedne midler, som EU yder til salgsfremmende foranstaltninger. Det vil være nødvendigt at oprette en specifik budgetpost til frugt og grøntsager inden for rammerne af EU-reglerne om interne og eksterne salgsfremmende foranstaltninger og fastsætte en bevilling til denne sektor på mindst 15 millioner euro. I øjeblikket findes der et samlet årligt budget på ca. 45 millioner euro til alment fremme af landbrugsprodukter i EU, og frugt- og grøntsagssektoren har hidtil tegnet sig for en tredjedel heraf. Denne andel risikerer at falde på grund af den planlagte udvidelse af listen over tilskudsberettigede produkter fra og med 2005, idet denne udvidelse ikke følges op med en tilsvarende forøgelse af bevillingen.

Garanti for, at frugt- og grøntsagssektoren ikke bliver til et "tilflugtssted" efter reformen af den fælles landbrugspolitik

Frugt- og grøntsagsproducenterne står i dag over for en meget anderledes virkelighed end i 1996. Indførelsen af enkeltbetalinger i reformen fra september 2003 kan gøre denne sektor til et "tilflugtssted" for landbrugerne fra andre sektorer, som er berørt af den nævnte reform, og dermed i nogle tilfælde forværre den prekære situation, som visse frugt- og grøntsagsproducenter står i. EU bør ved hjælp af de nødvendige kontrolforanstaltninger garantere, at forbuddet mod at dyrke frugt og grøntsager på arealer, der er berettiget til afkoblet støtte, overholdes i praksis for at undgå illoyal konkurrence og forvridninger på markedet.

Desuden bør de lande, som har valgt ordningen med regionalisering, også sikre overholdelse af de fastsatte kvoter for frugt og grøntsager.

PROCEDURE

Titel	Forenkling af den fælles markedsordning for frugt og grønsager		
Procedurenummer	2004/2193(INI)		
Hjemmel i forretningsordenen	art. 45		
Korresponderende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	AGRI 18.11.2004		
Rådgivende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	-- --		
Ingen udtalelse Dato for afgørelse	--		
Udvidet samarbejde Dato for meddelelse på plenarmødet	--		
Forslag til beslutning indeholdt i betænkningen	-- --		
Ordfører(e) Dato for valg	María Esther Herranz García 5.10.2004		
Oprindelig(e) ordfører(e)	-		
Behandling i udvalg	16.3.2005	19.4.2005	26.4.2005
Dato for vedtagelse	26.4.2005		
Resultat af den endelige afstemning	for: 27 imod: 4 hverken/eller: --		
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Filip Adwent, Peter Baco, Katerina Batzeli, Thijs Berman, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Joseph Daul, Albert Deß, Gintaras Didžiokas, Duarte Freitas, Jean-Claude Fruteau, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Bogdan Golik, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, María Esther Herranz García, Albert Jan Maat, Mairead McGuinness, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Witold Tomczak, Kyösti Tapio Virrankoski, Janusz Wojciechowski.		
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Wiesław Stefan Kuc, Véronique Mathieu, Hans-Peter Mayer, Markus Pieper, Zdzisław Zbigniew Podkański		
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere, jf. art. 178, stk. 2	Antonio Masip Hidalgo, Luis Yañez-Barnuevo García		
Dato for indgivelse - A6	28.4.2005	A6-0121/2005	